

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Incorporar estratègies i hàbits saludables relacionats amb la cura personal i la cura de l'entorn, mostrant progressivament iniciativa i confiança.
- Mostrar interès en diferents situacions, perseverant i demanant o acceptant ajuda, si és necessari.
- Comprendre la necessitat d'acords i normes, ajustant la seva actuació als diferents contextos de joc.

*Sabers**Hàbits de vida saludable per a l'autocura i la cura de l'entorn*

Primer cicle

- Identificació i manifestació de les pròpies necessitats fisiològiques.
- Participació en les accions quotidianes d'alimentació, higiene personal i descans.
- Participació en hàbits sostenibles relacionats amb el benestar corporal, la higiene i la salut.

Segon cicle

- Identificació, manifestació i regulació de les pròpies necessitats fisiològiques.
- Reconeixement de situacions perilloses i prevenció d'accidents i prudència davant d'algunes situacions de risc o perill.
- Incorporació progressiva d'hàbits i actituds de superació, perseverança, atenció i iniciativa.
- Incorporació progressiva d'hàbits sostenibles i ecosocialment responsables relacionats amb la salut, el benestar personal i l'entorn en què habiten.

Eix 2. Un infant que es comunica amb diferents llenguatges

En els primers anys de vida, l'infant s'inicia i avança en la capacitat de comunicar-se i expressar-se. Aquest avanç és possible quan el seu entorn més proper i significatiu l'atén, el reconeix, l'escolta, li respon i li ofereix eines per explorar aquests llenguatges. La interacció amb els altres és el que li permet comprendre, incidir i aprendre en el seu context: preguntant, explicant, opinant, compartint, expressant sentiments...

Els infants aprenen i es comuniquen de moltes maneres, en diferents contextos i a través de diversos mitjans. L'infant va explorant, utilitzant i interioritzant els diferents llenguatges amb els quals es pot comunicar. Aquesta comunicació i expressió necessita uns procediments, habilitats, coneixements i actituds que compleixin una triple funció: comunicativa, representativa i ludicocreativa.

La interiorització i l'ús dels diferents llenguatges han de permetre a l'infant anar esdevenint una persona capaç de comunicar-se i expressar-se de forma ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals, augmentant la seva creativitat, autonomia i seguretat. El desig de l'infant per interactuar l'ajudarà a construir la seva identitat, a representar el món que l'envolta i a relacionar-se amb els altres.

L'educació infantil ha de propiciar un ambient ric, preparat i creatiu. Ha d'oferir als infants oportunitats i situacions reals per expressar-se a través del cos i de l'art en totes les seves vessants: la música, la literatura, la plàstica, la imatge i les matemàtiques. Per poder fer-ho serà necessari crear contextos que incloguin tots els llenguatges possibles i en què s'estableixin relacions entre ells.

L'infant, a través dels llenguatges, ha de poder manifestar progressivament fets i vivències; explorar coneixements; expressar i comunicar idees, emocions i sentiments; construir pensament, i participar en intercanvis comunicatius diversos.

En la mesura que explora i experimenta els recursos i les eines de cada llenguatge, se n'apropia i interioritza els processos i codis específics, desenvolupant les seves capacitats expressives i comprensives.

Les competències específiques relacionades amb aquest eix es relacionen amb l'habilitat de comunicar-se amb altres persones de manera respectuosa, ètica, personal i creativa. Així mateix, estan orientades a tres aspectes clau de la comunicació —la comprensió, l'expressió i la interacció—, i es dona un caràcter prioritari al procés d'adquisició de la llengua oral. La llengua oral és el principal instrument per a la comunicació i l'expressió de vivències, idees o emocions, i és per això que ocupa un lloc d'especial importància en aquesta etapa educativa.

Competències específiques de l'etapa

Competència específica 1. Interpretar, comprendre i expressar missatges, emprant recursos i coneixements basats en la pròpia experiència, per avançar en la comunicació i la construcció de nous aprenentatges.

El desig o la necessitat d'interactuar amb l'entorn és el motor que possibilita l'evolució de les destreses comunicatives.

Per això, és imprescindible experimentar el plaer de comunicar-se mitjançant les primeres interaccions (gestos, silencis, prosòdia...), el context de les quals facilita la comprensió, l'expressió i la integració dels significats de les paraules abans que l'infant sigui capaç d'usar-les. Perquè, des dels primers moments, l'infant s'expressa. La persona adulta, com a principal interlocutora en aquestes fases inicials, es converteix en la facilitadora de l'experiència comunicativa, posa paraules a situacions i respon a manifestacions de l'infant a partir d'experiències compartides, i capta i comprèn el que es tracta de dir de moltes maneres.

Provocar i promoure la intenció comunicativa afavoreix el desplegament de diferents capacitats que permeten a l'infant interpretar els missatges dels altres i interactuar amb l'entorn per expressar les seves necessitats, emocions, sentiments i idees en un clima de benestar i seguretat emocional i afectiva.

Per aconseguir créixer i desenvolupar-se saludablement, l'infant necessita trobar una manera efectiva de comunicar-se amb el món. L'infant aprèn a parlar parlant i interaccionant amb els altres. Aquesta és la via essencial del procés de desenvolupament de la llengua oral, trobar espais reals perquè l'infant vulgui i pugui expressar-se i que la comprensió i la interpretació del missatge li permeti participar en les diferents situacions del dia a dia.

Comprendre implica interpretar missatges, analitzar-los i donar resposta als estímuls percebuts. Els infants van adquirint i activant diferents estratègies per desenvolupar l'habilitat de fer anticipacions, aproximacions i inferències d'una manera cada vegada més personal i creativa. D'aquesta manera, podran comprendre i interpretar els missatges i les intencions comunicatives d'altres persones i aniran construint nous significats i aprenentatges i progressant, amb acompanyament, en autonomia i coneixement del món.

Participar en situacions de comunicació significatives, funcionals i no discriminatòries, des del respecte a les diferències individuals, permet a l'infant conèixer i integrar progressivament al seu repertori comunicatiu els diferents llenguatges (verbal, no verbal, plàstic, musical, corporal, audiovisual...) i descobrir les possibilitats expressives de cadascun, per utilitzar el més adequat, de manera ajustada i eficaç, en funció de la intenció comunicativa o de les exigències de l'entorn.

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Interpretar de forma eficaç els missatges i les intencions comunicatives dels altres, identificant el sentit global de l'acte comunicatiu.
- Participar en situacions comunicatives de manera activa, espontània i respectuosa, ajustant el repertori comunicatiu a les propostes, als interlocutors i al context.

CVE-DOGC-A-23038109-2023

- Fer un ús funcional de la llengua oral augmentant el repertori lingüístic i expressant idees, desitjos, sentiments i emocions.
- Emprar la llengua oral com a forma per construir el propi pensament i regular l'acció en les interaccions amb els altres, elaborant progressivament un discurs més organitzat i coherent en diferents contextos.

Sabers

Intenció i elements de la interacció comunicativa

Primer cicle

- Desig de comunicar-se com a base de l'intercanvi comunicatiu.
- Utilització de les possibilitats motrius del cos amb intencionalitat comunicativa i expressiva.
- Manifestació d'actituds comunicatives significatives: atenció conjunta, mirada referencial i escolta atenta.

Segon cicle

- Adquisició progressiva de nou repertori comunicatiu. Elements de comunicació no verbal.
- Utilització de frases cada vegada més complexes.
- Manifestació d'empatia i assertivitat en moments de relació i comunicació amb la resta d'infants i amb les persones adultes de referència.
- Utilització de normes socials d'intercanvi lingüístic en situacions comunicatives que potenciïn el respecte i la igualtat: atenció, escolta activa, torns de diàleg i alternança.

Comunicació oral. Expressió, comprensió i diàleg

Primer cicle

- Comprensió de les intencions i dels missatges amb una escolta activa, reconeixent els diferents senyals comunicatius: gest, entonació...
- Iniciació en la descoberta i l'ús de la llengua oral com a oportunitat d'expressió i representació.
- Expressió de necessitats, sentiments i idees mitjançant la llengua oral.
- Utilització de frases senzilles en situacions properes: primeres converses amb sons, vocalitzacions i jocs d'interacció.
- Ampliació progressiva del repertori lingüístic.
- Interès, gaudi i participació en intercanvis lúdics amb la llengua oral.

Segon cicle

- Ús progressiu de la llengua oral en situacions quotidianes per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'estructurar el propi pensament.
- Ús progressiu de la llengua oral en situacions quotidianes per regular la pròpia acció.
- Utilització d'estratègies de comprensió amb imitació de models i amb un ús de la llengua oral cada vegada més acurat en pronunciació, estructura gramatical, lèxic, entonació, to de veu, etc.

CVE-DOGC-A-23038109-2023

- Participació en converses per compartir descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions.
- Contrast de les pròpies idees amb les dels altres i incorporació de les seves aportacions.
- Ús de la llengua oral per mostrar acords i desacords i resoldre conflictes.
- Participació i escolta activa en situacions habituals de comunicació: converses, contextos de joc i diferents situacions de la vida quotidiana.
- Discriminació auditiva i adquisició progressiva de consciència fonològica en contextos de joc i de vida quotidiana.
- Ús d'un llenguatge respectuós amb les diferències i identificació progressiva, amb acompanyament adult, d'estereotips lingüístics.

Competència específica 2. Expressar-se de manera entenedora, personal i creativa mitjançant diferents llenguatges, explorant-ne les possibilitats i gaudint-ne, per respondre a diferents contextos comunicatius.

En els primers anys de vida, la producció i emissió de missatges té a veure amb la necessitat de contacte i satisfacció de les necessitats més bàsiques; el llenguatge corporal i gestual és essencial en aquest acte comunicatiu. Simultàniament, la llengua oral, gràcies a la interacció amb la persona adulta, es converteix en el vehicle principal d'aprenentatge, de la regulació de la conducta i de l'expressió de necessitats, idees, emocions, sentiments i vivències. La prosòdia i tots els aspectes no verbals que l'acompanyen són d'una importància cabdal.

A mesura que s'avança en l'etapa, l'infant va descobrint, mitjançant l'ús i l'experimentació, les possibilitats expressives de cadascun dels llenguatges per representar aspectes de la realitat, viscuda o imaginada, d'una forma cada vegada més personal i ajustada als diferents contextos i situacions comunicatives. L'infant, quan utilitza les formes d'expressió d'una manera lliure i creativa, progressivament va aprofundint en les tècniques dels diferents llenguatges. En el segon cicle de l'educació infantil es pot començar un acostament progressiu al llenguatge escrit com a forma de comunicació, coneixement i gaudi, sempre des del respecte a l'evolució dels diferents ritmes de desenvolupament personal i del coneixement del procés a través del qual l'infant es va apropiant del sistema d'escriptura, tenint clar que l'adquisició del codi escrit no és un objectiu que s'hagi d'assolir en aquesta etapa.

L'entorn immediat és ple de diferents tipus de textos pels quals l'infant pot mostrar interès. Mitjançant l'apropament als textos escrits i la seva exploració a través d'anticipacions i inferències, així com a través de l'observació de models lectors i escriptors de qualitat, s'anirà despertant en els infants la curiositat per descobrir les seves funcionalitats.

Aquest aprenentatge es desenvolupa d'una manera rica i plaent en contextos plens de significat, en què l'infant ha de trobar ocasions per produir missatges per plaer i sentir l'emoció d'expressar els seus pensaments, vivències o sentiments de manera espontània.

La literatura, en totes les seves manifestacions, té un paper molt important en el desenvolupament de la creativitat i en l'adquisició de la llengua oral i escrita. Ajuda a interpretar, imaginar, somiar, identificar-se i conèixer l'entorn cultural.

Tenint en compte que la literatura, oral i escrita ofereix una representació simbòlica de la realitat, s'haurà de vetllar per ampliar el ventall de relats amb diversitat de protagonistes, de manera que es visibilitzin diferents gèneres, actituds, valors, etc. Al llarg de tota l'etapa, l'infant ha de créixer en un entorn lingüístic ric i anar construint, amb l'acompanyament de la persona adulta, un itinerari literari propi de qualitat.

El llenguatge matemàtic expressa relacions. Conèixer els primers nombres i relacionar-los amb la quantitat és un dels aprenentatges que es comencen a construir en aquesta etapa i que té una evolució de llarga durada. Per donar suport al raonament matemàtic té molta importància el llenguatge oral, que ajuda a fer conscients les relacions i els processos d'abstracció.

El llenguatge musical segueix un procés similar al d'una llengua i s'adquireix des de les vivències i el coneixement que rebem a partir del so que ens envolta. És un mitjà que permet la comunicació amb els altres a través del desenvolupament de l'escolta atenta i activa, la sensibilitat, la improvisació i el gaudi de la pròpia

CVE-DOGC-A-23038109-2023

veu, el propi cos o els jocs motors i sonors.

A través del llenguatge plàstic l'infant desenvolupa progressivament diferents destreses i habilitats, experimenta amb tècniques i materials que li permeten expressar emocions, idees, vivències o fantasies. Per fer-ho, és imprescindible un ambient preparat i ric, estèticament agradable, que promogui creativitat i pensament divergent. Allunyar-se d'imatges estereotipades i crear vincles amb el món cultural i artístic apropen l'infant a la dimensió estètica com una actitud de cura, atenció i sensibilitat. Mitjançant la descoberta i el contacte d'artistes i manifestacions plàstiques properes i variades desenvolupa el gust estètic i crea aquests vincles amb el món cultural i artístic proper.

El llenguatge corporal, primer a través del respecte al moviment lliure i després mitjançant les danses, el teatre o coreografies i dramatitzacions senzilles, potencia les habilitats comunicatives, artístiques, espacials, temporals, interpersonals i intrapersonals de l'infant i li permeten anar prenent consciència del propi cos i dels seus sentiments i emocions, i expressar el que pensa, el que vol i el que sent.

L'escola ha d'oferir experiències riques i diverses, estretament integrades en la quotidianitat, que incloguin tota mena de manifestacions artístiques i que promoguin el desenvolupament de les habilitats creatives, la consciència cultural i la sensibilitat artística.

Els primers contactes amb la tecnologia digital han de permetre als infants anar adquirint destreses comunicatives i el desenvolupament d'habilitats cognitives en col·laboració amb els altres. Des d'un ús saludable amb la diversitat de dispositius i aplicacions, l'infant pot participar en activitats contextualitzades i propostes interactives amb l'acompanyament de la persona adulta.

Criteris d'avaluació de final d'etapa

- Manifestar habilitats per comunicar-se i interactuar a través de diferents llenguatges, ajustant l'expressió al context verbal, matemàtic, corporal, plàstic, musical i digital.
- Evocar i expressar espontàniament idees, sentiments, emocions i vivències mitjançant diferents llenguatges i formats.
- Utilitzar la intuïció, la improvisació, la fantasia i la creativitat tant en l'observació i l'escolta com en els processos creatius artístics a través dels diferents llenguatges.
- Mostrar interès per la descoberta progressiva de la relació entre el text oral i l'escrit, en contextos funcionals, participant en situacions significatives d'aproximació al llenguatge escrit.
- Gaudir i participar en propostes de literatura infantil, explorant, descobrint i apreciament la bellesa del llenguatge literari.
- Interpretar i crear manifestacions artístiques individuals i col·lectives, utilitzant i explorant diferents instruments, recursos o tècniques, mostrant una actitud curiosa i respectuosa.
- Explorar les possibilitats sonores, simbòliques, cinètiques, visuals i plàstiques a través dels elements de l'entorn.

Sabers

Aproximació al llenguatge escrit

Segon cicle

- Descoberta de l'ús social de la lectura i l'escriptura, de la seva funcionalitat i significativitat en situacions comunicatives reals.
- Habilitats interpretatives en la lectura d'imatges i descodificació de signes visuals cada vegada més complexos.
- Ús significatiu d'estratègies per aproximar-se a la lectura: formulació d'hipòtesis; identificació de paraules i

CVE-DOGC-A-23038109-2023

lletres significatives i usals; utilització del context i del format de l'escrit, i ús de les il·lustracions, gràfics i altres imatges que acompanyen els textos.

- Iniciativa i interès per expressar-se per mitjà de l'escriptura en contextos significatius i amb aproximació progressiva a l'escriptura convencional.
- Discriminació auditiva i adquisició progressiva de consciència fonològica en propostes significatives i contextos de joc.
- Iniciació al desenvolupament del traç i de la grafia des del moviment lliure en situacions significatives i funcionals.
- Iniciació al contacte amb textos escrits en diferents suports.
- Desenvolupament de situacions de lectura a través de models lectors de referència o de situacions individuals o de grup.

Literatura infantil

Primer cicle

- Interès progressiu pels textos literaris infantils orals i escrits. Gaudi d'aquests textos.
- Creació de vincles afectius i lúdics amb les persones que comparteixen els relats i amb els textos literaris.
- Ampliació progressiva del repertori de cançons de bressol, moixaines i jocs de falda, contes...
- Inici en la lectura d'imatges significatives i la descodificació de signes visuals més usals en l'entorn proper.

Segon cicle

- Vivència de la literatura com un espai d'experiència amb sentit per si mateix.
- Gaudi de la literatura com a pràctica compartida.
- Enfortiment de vincles afectius i lúdics amb les persones que comparteixen els relats i amb els textos literaris.
- Interès per les converses i diàlegs sobre textos literaris que eduquin la sensibilitat i el respecte i nodreixin la imaginació i la curiositat.
- Escolta activa, comprensió i reproducció de les diferents manifestacions de la literatura popular (narracions, poesia, endevinalles) com a font de plaer.
- Descoberta de les biblioteques com a espais de gaudi i aprenentatge.

Llenguatge matemàtic

Primer cicle

- Iniciació a la comprensió i expressió de l'ús del llenguatge matemàtic en situacions quotidianes en què s'indiquin relacions de quantitat, mesura i/o situació en l'espai: molt/poc, llarg/curt i prop/lluny.

Segon cicle

- Reconeixement i ús de llenguatge matemàtic, nombres, símbols i codis que poden ser llegits pels altres i que tenen significats compartits per la societat en contextos reals i situacions progressivament més complexes.

- Elaboració i comunicació d'idees matemàtiques i raonament emprant llenguatge matemàtic.
- Reconeixement de nombres i de la quantitat que representen, així com de la seva utilitat (quantitat, identificació, ordre, situació...) en contextos propers i de vida quotidiana.

Llenguatge i expressió musical

Primer cicle

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge musical com a oportunitat d'expressió i representació.
- Reconeixement i reproducció de cançons, cantarelles, poemes, jocs de falda i ritmes coneguts.
- Descoberta de les possibilitats sonores i expressives de la veu, del cos, dels objectes i dels instruments.
- Desenvolupament de l'escolta com a font de descobriment i gaudi.

Segon cicle

- Progressió en el domini i l'ús de la veu, a partir de jocs i cançons.
- Curiositat, interès i gaudi davant les creacions musicals en diferents formats.
- Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons, melodies i harmonies.
- Interpretació de cançons i danses tradicionals catalanes i d'arreu del món.
- Adquisició d'actituds i habilitats necessàries per escoltar, observar, interpretar i crear.
- Desenvolupament de l'escolta com a font de descobriment i gaudi.

Llenguatge i expressió plàstica

Primer cicle

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge plàstic com a oportunitat d'expressió i representació.
- Percepció sensorial dels elements de l'entorn immediat.
- Curiositat i interès per l'exploració d'alguns materials i de tècniques plàstiques.

Segon cicle

- Curiositat i interès per les creacions plàstiques. Respecte per les creacions plàstiques dels altres.
- Ús del llenguatge plàstic com a font de gaudi, de creació i d'aprenentatge.
- Experimentació amb diferents eines, materials i tècniques plàstiques: dibuix, pintura, *collage*, modelatge, estampació...
- Descoberta d'habilitats i destreses manuals: retallar, esquinçar, arrugar, plegar...
- Descoberta progressiva de l'alfabet visual: color, textura, volum, punt, línia, taca, enquadrament, punts de vista, llum...
- Descoberta d'artistes i manifestacions plàstiques de l'entorn cultural i artístic.

Llenguatge i expressió corporal

Primer cicle

- Iniciació en la descoberta i l'ús del llenguatge corporal com a oportunitat d'expressió i representació.
- Expressió i exploració lliure del gest i el moviment en l'espai.
- Participació en jocs i danses senzilles reproduint alguns moviments i gestos.

Segon cicle

- Experimentació de les possibilitats expressives i comunicatives del propi cos en propostes individuals i grupals.
- Participació i gaudi en jocs d'expressió corporal i dramàtica.
- Ús de recursos expressius del propi cos en la comunicació oral.
- Participació i interès per espectacles de les arts escèniques que despertin la sensibilitat i la creativitat.

Relació amb les tecnologies digitals

Segon cicle

- Ús saludable d'aplicacions i eines audiovisuals i digitals amb diferents finalitats: creació, comunicació, aprenentatge i gaudi.
- Lectura i interpretació d'imatges i d'informació rebuda a través de mitjans digitals.

Eix 3. Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

L'infant té una necessitat natural d'entendre el món que l'envolta i des de les primeres edats elabora hipòtesis i pensaments sobre aquest món. L'escola bressol o l'escola han de connectar amb els interessos i les actituds que manifesten, aprofitant la seva curiositat i entusiasme, per fer créixer aquest coneixement d'una manera cada vegada més estructurada. Per fer-ho es disposa, entre d'altres, de dues eines: el joc i l'experimentació.

Mentre juga l'infant explora i experimenta. En el joc, hi intervenen un seguit de processos que són la base per anar construint coneixements de tota mena: sensorials, motors, socials, físics... La manipulació i l'experimentació amb diferents materials afavoreixen la construcció de les primeres relacions causals, que els orienten en els seus comportaments d'exploració de l'entorn. D'aquesta manera, els infants intervenen sobre els elements, els objectes, les situacions que els interessen i es van formant una autoimatge amb capacitat d'aprendre i amb recursos per emprendre nous reptes.

Les competències específiques d'aquest eix s'orienten al desenvolupament del pensament i de les estratègies cognitives a través del procés de descobriment de l'entorn físic i natural.

L'eix s'organitza al voltant de tres competències específiques. La primera s'orienta al desenvolupament de les habilitats que l'ajuden a identificar i establir relacions lògiques entre els diferents elements de l'entorn; la segona se centra en una actitud crítica i creativa per identificar reptes i proposar possibles solucions, i la tercera suposa un acostament respectuós cap al món natural per despertar la consciència de la necessitat de